

Rausa

“Dichter bij de tijd”

**Een lofzang aan onze
Roosdaalse dichters**

Luc Van Cauwelaert

**ERFGOEDDAG 2013
STOP DE TIJD**

**Met de medewerking van Het
gemeentebestuur van Roosdaal
en van de Cultuurraad van Roosdaal**

Erfgoedtijdschrift voor Borchtlombeek, O.L.V.-Lombeek, Pamel en Strijtem

Verschijnt 10 maal per jaar. Eerste jaargang nr. 3 Roosdaal, april 2013

Zondag 21 april 2013

Koetshuis Roosdaal

**ERFGOEDDAG 2013
STOP DE TIJD**

“Dichter bij de tijd”

Een lofzang aan onze
Roosdaalse dichters

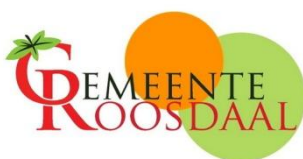
Wandtapijt van aarde en lucht
Gedichten uit de poëzietuin van Roosdaal
Voordracht en tentoonstelling 21 april 2013
Koetshuis te Roosdaal.

“De zes van Roosdaal”

Bert Decorte +, Erik Heyman+, Koen Stassijns, Hubert van Herreweghen,
Marcel van Nieuwenborgh, Ivo Van Strijtem

Samenstelling voorstelling en monografie:	Luc Van Cauwelaert
Commentaar en voordracht	Ivo van Strijtem
Voordracht:	Lieselotte Evenepoel
Muziek op gitaar	Jan Evenepoel
Fotomontage	Jan Demont
Montage belichting, beeld en muziek	Dirk Evenepoel

Met de medewerking van Het gemeentebestuur van Roosdaal,
Erfgoed Rausa en de Cultuurraad van Roosdaal

VOORWOORD

Dit voorwoord is gepuurd uit de inleiding die Eugène Van Itterbeek schreef bij de poëziebundel 'wandtapijt van aarde en lucht, gedichten uit de poëzietuin van Roosdaal' uitgegeven door Lannoo met de medewerking van het gemeentebestuur van Roosdaal. Eugène is in 2011 overleden op 78-jarige leeftijd. Hij was auteur, essayist en vertaler.

"... ook zijn er steden en landschappen die je alleen maar door de ogen van de dichters kunt zien die er hebben geleefd en ze bezongen: Antwerpen met Elschot, Brugge met Gezelle, Lier met Timmermans,.....

Is Roosdaal al in de literatuurgeschiedenis getreden?

Het lijkt er wel toe voorbestemd. Ze bezit door klank en betekenis een dichterlijke charme wat wellicht verliefden van het woord bekoord om er hun woonplaats te kiezen en wat de

gemeenteverantwoordelijken ertoe aanzet om Roosdaal, net als Deurle aan de Leie, een literair en artistiek aureool mee te geven.

En toch, in de hier gebundelde gedichten wordt Roosdaal niet bezongen, tenzij de notelaar, de tuinstoelen, de juninacht of de sneeuw van **Marcel van Nieuwenborg** een stukje Roosdaal vormen.

Koen Stassijns verkiest als landschap 'de vergeethoek van de slaap', een 'vluchtruim' voor de geliefde, 'het landschap' dat Mieke voor hem openplooit.

Erik Heyman (+) geeft de voorkeur aan 'de klank van kale wanden', 'steeds regenloos is zijn seizoen' schrijft hij in 'Getsemane'; de 'schuilplaats' van het woord lijkt veiliger dan de valkuilen van de graven in de grond.

Hubert van Herreweghen geraakt niet uitgezongen over de aarde, over '**het wandtapijt van aarde en lucht**'. Hij verlustigt zich 'aan 't schouwen der Brabantse zee', hij noemt zichzelf sedentair.....(ik wou altijd een tak zijn.....de aarde woont in hem met al haar heerlijkheden en angsten.

Ivo van Strijtem zet zijn lichtvoetige verzen amper op de grond. Bij hem is het leven uiterst beweeglijk, dartzel, met korte voetnoten van weemoed; er wordt bij hem veel droefheid weggewuifd: 'de wind verwaait/de alledaagsheden', hij tovert liever met luchtige trekjes de wereld om.

Van al de hier vertegenwoordigde dichters is **Bert Decorte** op de meest intieme wijze met landschap en natuur verbonden: hij bereikt de hoogste graad van vereenzelviging zoals in het reeds klassieke sonnet: '**Ik ben geworden als de winterbeek**'. In het meesterlijke '**Een lied der blijdschap**' verkondigt de dichter zijn aards evangelie. In die verzen is hij in harmonie met zichzelf en de wereld.

Tenslotte

bij **Bert Decorte** is de versdiscipline of dichterlijke bedrevenheid het grootst. Zelf spreekt hij van de 'nieuwe Rederijkerij'. Paradoxaal genoeg bereikt hij daarin een hoogst eigen stem, gekenmerkt door getemperde levensvreugde en sceptische wijsheid.

van Herreweghen kan in de buurt van **Decorte** worden gesitueerd. Zijn dichtkunst getuigt evenzeer op gebied van klank en rijm van grote speelsheid, waarbij hij zijn tellurische levensvreugde wil uitdrukken. En dit in scherpe tegenstelling tot de existentiële angst die aan zijn poëzie een dramatisch karakter geeft.

Eugène Van Itterbeek, Leuven

Inleiding door Ivo van Strijtem

Het Pajottenland en de literaire ommelanden van Roosdaal.

Dat het Pajottenland een vruchtbare bodem heeft, weet iedereen. Het heerlijkste fruit groeit aan de Pajotse bomen. En wat te zeggen van onze wereldvermaarde aardbeien! Dat er op deze grond echter ook een opvallende concentratie van literair talent is geteeld, is een niet minder belangrijk fenomeen.

Laten wij vooreerst stilstaan bij een paar literaire eiken in het Pajottenland.

Marice Roelants

Tweevoudig staatsprijswinnaars Maurice Roelants (1885 Gent-1966 Sint-Martens-Lennik). Hij was jarenlang de bevlogen conservator van het kasteel van Gaasbeek. Hij bouwde in Sint-Martens een bijzondere woning als een venster op het Pajottenland. Deze woning is ontworpen door de bekende architect -

professor Van Der Meeren en is geklasseerd. Zijn bekendste roman 'Komen en gaan' dateert al van 1927. Er werden recent 20 citaten van hem teruggevonden. Een kleine bloemlezing: *De maat van de oneindigheid bestaat: de menselijke eenzaamheid. Die liefde is het sterkst, die de gewoonte verdraagt.*

De woning van Maurice Roelants

Karel Van de Woestijne

In de Nieuwe Nederlandse Courant van 21 september 1913 verscheen het artikel 'Twee kerken'. Hier worden de kerken van O.L.V.-Lombeek en Strijtem bedoeld. Maar voor de zwierige pen deze kerken binnentreedt heeft zij al een beschrijving gegeven van Ledeberg-Pamel. Zijn *colline inspirée*, noemt hij deze plek, naar een roman van Maurice Barres. De pen is in goede handen, in de handen van een monument uit de Nederlandstalige letteren Karel Van De Woestijne. De auteur verblijft enkele maanden in Pamel-Ledeberg op uitnodiging van Dr. Gustave Borginon. Zijn bekendste novelle 'De boer die sterft' zou hij in Pamel hebben geschreven. Hij deed menige wenkbrauwen fronsen toen hij stelde het landschap van het middenpaneel van het Lam Gods geschilderd zou zijn naar de toenmalige flankvallei vanaf Ledeberg naar Pamel. Hij was de broer van Gustave, een merkwaardige modernistische schilder die als enige in Vlaanderen het symbolisme omarmde.

De meiskens uit de taveernen
Zij hebben een malschen schoot
Zij zien er de jongens geerne.
Zij baren haar kindren dood.

Zij dragen van vurige zijde
een keursken dat spant en splijt.
We ontwaken aan hare zijde
met den houten mond van de spijt.

De ronde zee waar wij zwalken,
die eindeloos wenkt en geeuwt
en ons doet van begeeren balken,
en ons verre vrouwe verweeuwt;

wij ankren in de taveernen
waar geniepig een rust ons smijt.
Daar wachten ons rood de deernen.
Daar raken wij 't leven kwijt

Karel van de Woestijne

Pol De Mont (Wambeek 1857 – Berlijn 1931)

Noemde hij zichzelf niet ooit 'een kwajongen uit Wambeek? Maar vergis u niet: tegelijk was deze 'Brabantse leeuwerik' een kosmopoliet, een wereldburger die precies wist wat er aan de hand was in de wereld, in het bijzonder in de literaire wereld om ons heen. De spankracht tussen het dorp en het grote Europa, tussen de naïeve dorpsjongen en de erudiete wetenschapper, maken van Pont De Mont zo een boeiende figuur.

In het Mechelse Klein Seminarie ontmoet hij 1876 Albrecht Rodenbach.

Hij volgt letteren en wijsbegeerte in Leuven.

Geloofscrisis: wordt vrijzinnige en liberaal.

23 jaar: wint vijfjaarlijkse prijs voor gedichten.

Leraar aan de Academie voor Schone Kunsten in Antwerpen.

1904: conservator Museum van Schone Kunsten.

Enkele titels: Lentesoeternijen, fladderendevlinders, Klimoprankskens. Hij was de bevoorrechte getuige van een Vlaams literair mirakel: het trio: Guido Gezelle (1830-1899) Karel van de Woestijne (1878-1929) en Paul van Ostayen (1896- 1928)

In 1919 werd Pol De Mont hoofdredacteur van de Vlaamsgezinde krant *De Schelde*. Onder zijn medewerkers telde hij niemand minder dan Paul van Ostaïjen en Alice Nahon. Hij was de dichter die de zinnelijkheid en het erotisch gevoel introduceerde in onze letteren. Daarvoor alleen al verdient hij onze dank.

We luisteren naar Pol De Mont, die ons meevoert in de volle lente.

Kom met mij in de lentenacht..

O kom met mij in den lentenacht!
Kom dwalen over de bloemenwei-
de roze sluimert, de sterre licht,
in stille droomen wasemt de hei.

O kom met mij in de lentenacht.
Het leeft, en het hijgt en het mint daar al!
De looveren lispert, het windje smacht,
En donkere wegelen lokken door 't dal.

O kom met mij in den lentenacht!
De heuvel glimt in den maneschijn,-
Daar hellen ons hoofden te saam, zo zacht,
En gansch de natuur zal ons reigen zijn.

*Uit de cyclus **Ophelia**; onder die naam bezong de dichter toen zijn verloofde. In 1880 werd Ophelia zijn vrouw.*

Ben Cami (Durham 1920 – Aalst 2004)

Cami's poëzie wordt meestal ingedeeld bij de experimentele dichters van Tijd en Mens, maar hij heeft zich nooit aangesloten bij enige literaire groep. Hij wantrouwde de literatuur, "omdat het publiceren niets meer teweegbracht dan Een stro die in de stroom terechtkomt".

Zijn poëzie staat eerder in de traditie van het humanitair expressionisme dan in die van de experimentelen. Hij was leraar in Lennik en Geraardsbergen. Via Louis Paul Boon, die met hem in de klas zat, kwam hij in contact met Jan Walravens en Hugo Claus.

1954: "het land van Nod": heeft historisch belang omdat het op een eigen wijze het existentialisme van Sartre belijdt.

1960-1970. Cami's werk uit de jaren zestig en zeventig wordt gekenmerkt door engagement. Gedichten die zich nadrukkelijk bezighouden met de tijdsgeschiedenis.

Aan de aardappel

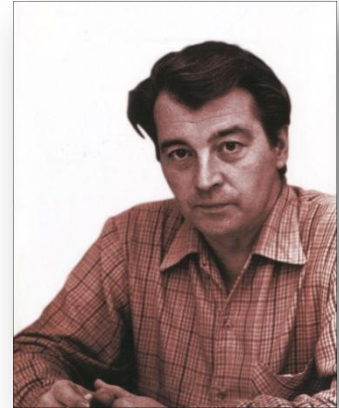
De aardappel heb ik lief daar hij,
Strevend naar volkomen rondheid
Altijd anders rond is,
En oogjes heeft
Als van een blindgeboren diertje

Ik heb lief daar hij, zo lekker,
Door de groten wordt miskend:
Daar zijn kruid zo lelijk
En zijn bloem zo onaanzienlijk is.

En vooral daar hij
(alsof hij wist dat hij in de vrouwenhand
Belandt)
Bescheiden en beschaamd
Zijn klootjes
Verborgen houdt onder het zand

Martin Luther King
Had minder geluk
Dan Martin Luther
Vele van de vele scherpe
Geesten zeggen: het verging hem
Gelijk het Ghandi verging
En Bernadotte en Hammerskjöld en
Loemoemba en
Zelfs de paus heeft
Eén ogenblik
Christus herkend.

Van het beest Amerika
Dat sigaren rookt en landen vreet
En dollars zuigt uit inboorlingen
Ben jij, mijn waarde politicus,
De hoer.

Maurits van Liedekerke

Teralfene 21 juli 1945

Geboren als jongste van twaalf. Zijn studies: Heilig-Kruiscollege te Denderleeuw, nadien autodidact. In 1962 wordt zijn school bekroond door de Europese Commissie voor zijn verhandeling over 'De toekomst van Europa door een jongerenbril bekeken'. Maurits is op dat ogenblik 15 en de prijs is een 3-daagse reis naar Luxemburg.

Beroepsmatig is hij gestart in het Instituut voor Journalistiek (2 jaar) als redacteur van 'Wij'. Hij waagde zich ook een legislatuur in de gemeentepolitiek als Schepen voor cultuur in Liedekerke. Samen met zijn vrouw woont hij al tientallen jaren in de Leenstraat in Herne.

Maurits is een rustige dichter en een bijzonder beminnelijk man. Zijn poëzie valt op door een rijke plastische beeldspraak die, gegoten in een pretentieloze taal, ontroerende en verrassende inzichten biedt.

De bleekweide

Alsof het gisteren was in de bleekweide
en wij die zonder haast en woorden
grote witte dromen sneden uit het gras.
Moeder en ik en de zon.

De kruinen van de kanada's zongen verlegen.
Moeder liep de lengten langs
alsof zij de laken wilde meten.

De ganzen volgden haar wijde stappen
gewoon als ze waren aan het gulle gooien
van haar hand. Eén woord
en de gulzige halzen zwegen.

Zij plukte een vleugje tijm, streelde lavendel,
Streek de handen langs de dijnen,
Sprak tot de palm. De afstand
Tussen haar en de zon werd kleiner.

August van Cauwelaert

Dichter en Romancier, de voorloper uit eind 19° eeuw

'De zielen rijpen van verdriet'

Geboren in Onze-Lieve-Vrouw Lombeek 31 december 1885, overleden te Antwerpen op 4 juli 1945, bijgezet in 1951 op Schoonselhof.

Hij was het vierde van 6 kinderen. Vader Emilius en moeder Seraphina Vossen hadden beiden gestudeerd, (in het Frans te Edingen), en lieten ook hun kinderen hun humaniora doen in Hoogstraten waar de dichter Aloïs Walgrave, tot zijn docenten behoorde.

Het eerste en derde geboren kind stierven kort na hun geboorte.

De eerst volgende, Hendrik, geboren in 1877 huwt met Johanna de Weyls, welke samen met Don Franco de Weyls (vrijwilliger-oorlogs aalmoezenier en later abt van Affligem) de laatste naamdragers waren van dit adellijk geslacht dat zich in de 16° eeuw vanuit het land van Kleef in Antwerpen kwam vestigen en zowel in Antwerpen, Leuven Mechelen en Onze-Lieve-Vrouw Lombeek, Vosselaar, schepenen en baljuws leverden.

Het was tevens een geslacht dat vele legerofficieren leverde. Dit was een zware aderlating voor de familie. Zij waren afstammelingen langs moederszijde van Stephanus di San Esteban, groot betaalmeeester voor de Spaanse troepen in de Nederlanden voor Koning Filips II. Zij zagen zich verplicht het kasteel Rockenborch te verkopen.

Zijn oudere broer Frans Van Cauwelaert was doctor in de thomistische wijsbegeerte en Dr. in de rechten. Hij wordt burgemeester van Antwerpen, volksvertegenwoordiger gedurende 51 jaar, is voorzitter van de kamer en wordt in 1931 benoemd tot minister van staat. Hij behoorde tot de drie kraaiende hanen (samen met liberaal Franck en de socialist Huysmans) die de vernederlandsing van het hoger onderwijs, van de administratie en het bestuur realiseerden.

Tijdens zijn studententijd nam August actief deel aan het Algemeen Katholiek Vlaamse Studentenverbond en hij leidde het eerste Grootnederlandsch Studentencongres. Hij vestigde zich als advocaat te Antwerpen, was medestichter en redacteur van het geïllustreerd katholieke damestijdschrift "De Lelie", een uitgave van de zusters van het Heilig Hart. Hij was tevens redactielid van Vlaamsche Arbeid'. In 1914 trad hij als vrijwilliger in het leger. Hij werd als officier zwaar gewond in april 1916 door Duitse schrapnels in de loopgraven van Passendale. Hij werd onder andere verzorgd door zijn aangetrouwde neef Dom Franco de Weyls (van wie evenals van Dr. Lievens uit Ninove hun oorlogsdagboek werd uitgegeven.). Zijn gezondheidstoestand was zeer precair en dank zij zijn broer Frans werd hij langs Nederland om naar Cannes (Fr.) gevoerd waar hij maandenlang tussen leven en dood zweefde. Hij is nooit volledig hersteld.

Dit zal betekenen dat het geagiteerde leven van de Vlaamse heraut vervangen werd door een rustiger leven aan de balie. Zijn poëzie, vaak religieus gekleurd wordt meer bezonnen. *'Liederen van droom en daad'* met als deeltitels *'De bloeiende wonden'* en *'Als de strijd verademt'* zijn tekenend voor de langzame verwerking van het lichamelijke leed en de oorlogstrauma's . Zijn romans *'Het licht achter de heuvel'*, *'Harry'*, *'vertellen in toga'*, *'mijnheer de Procureur is gek geworden,' de rechter vertelt'* en *'de rechter vertelt opnieuw'* hebben naast de weerslag van zijn juridische ervaring ook een pertinente aanwezigheid van zijn geboortedorp en zijn bewoners. Hij was ook uitgesproken aanwezig in *'Dietse Warande en Belfort'* vanaf 1906 tot aan zijn dood. Vanaf 1937 werd hij Briefwisselend lid van de Koninklijke Vlaamsche Academie.

De Ouders van August

De hoeve van zijn jeugd

Gedenksteen aan oud gemeentehuis Frans Hendrik en August Van Cauwelaert op de hoeve Vossen in 1910

Gedichten uit de groten Oorlog

Draagt mij zacht...

Draag mij zacht: door al mijn leden
Klopt het baemren van uw voet:
Draagt me zacht: bij iedre schrede
Drupt mijn klare, levend bloed.

Draagt me zacht: door de ijle landen
Waait de nijd'ge wind zoo koel;
Of zijn't al uw kille handen,
Dood, die 'kom mijn slapen voel.

Draagt me zacht, gelijk een blanke
Lampevlam in woel'ge lucht,
Eer dees kostbaar-laatste spranke
Leven doove met een zucht.

Draag me zacht: hoe daalt zo dicht en
Hel de hemel over mij..
Ben ik reeds de sterrenlichte
Poort der eeuwigheid nabij..

Verwonding

Een schicht in duizlende ogen..
Een donder laag en bang;..
Ten rug, als staal gebogen,
Het gloeien van een stang.

De onvaste handen dwalen
Onwillig wankt de voet;
'k Voel uit één bron drie stralen
Uitborlen van mijn bloed.

Mirakelbeeld van Onze Lieve Vrouw

Plots of de zon ging dansen..
Een stem die schaterlacht..
Dan: over alle transen
De stilt', de dood, de nacht.

Aan de Lieve Vrouw van Lombeek

Maria, dit land is het liefste der aarde,
Dit volk is het mooiste dat de wereld draagt,
Uw beeltenis bloeit over alle haarden,
Is de meimaand die over de landen jaagt

Gerard Walschap noemt "*Liederen van droom en daad*" (1918) onze beste bundel oorlogspoëzie. Volgens Marnix Gijsen bevatte "*De verzen van het leven en de overvaart*" (1940) zijn beste en rijpste poëtisch werk. Louis Jacobs onderkent in zijn eerste dichtbundels de invloed van K. Van De Woestijne en G. Gezelle. In zijn vitalistisch getinte roman "*het licht achter de heuvel*" (1929) profileert hij zich als een voorloper van L. Zielens en G. Walschap.

Ongetwijfeld heeft O.-L.-Vr.-Lombeek zijn werk beïnvloed...heel zijn oeuvre blijkt gemerkt door de traagheid en de rust van zijn "aanbegin des levens". Zijn verzen, zijn proza bewegen altijd rustig, soms ietwat langzaam voort. Zij doen denken aan de brede, trage stappen waarmee een boer des zondags langs zijn velden loopt. (bron Hubert De Bolle)

*'Herken ik nog dees rijke, heuvelnde landouwen,
waar, recht een poos, in 'tjonge golvend graan,
hel-blauw en rood op 't bleeke groen, de nijvre vrouwen
vermoeid van 't eerste werk in warmer zonne, staan'*

en nog een duidelijker verwijzing naar O.-L.-Vr.- Lombeek

*'het heuveltje en de molen,
het torentje en de schaamle huizen, lang en schaars'*

Pieter Breugel de Oudere
De graanoogst
Met zicht op Lombeek
(volgens Emiel van Cauwelaert de Weyls)

Uittreksel uit Harry :

heimatroman (1935) en schelmenroman met het adellijke geslacht 'de Weyls'
= 'Witsen' en Lombeek in de hoofdrol

Harry is weg ; en hij blijft weg ....

Maar de een had de anderen niets te verwijten in zijn familie; zij waren van hetzelfde bloed; hij en Zacharie en vader en hun voorouders allemaal. Zover het geheugen van de mensen reikte waren al de Witsens (geslacht de Weyls) mannen geweest van avontuur. De Witte Witsen, zijn overgrootvader, had tegen Napoleon gevochten op het slagveld van Waterloo. Hij stond met zijn broer een wagen te laden op het veld, toen ze opeens het gedaver hoorden van 't kanon in het zuiden, en meteen wilden ze weg, alle twee tegelijk. Dat ging niet want op de hoeve lag hun vader ziek te bed. Toen hebben die twee daarop het veld geworsteld, om te zien wie de sterkste was; die mocht gaan. En dat was zijn overgrootvader, de 'Witte Witsen'.

Zijn grootvader was de 'Sterke' Witsen. Die had zijn vrouw en twee jonge kinderen om te gaan vechten naar Sebastopol. Twee jaar lang was hij weggebleven en toen hij terugkeerde had een groot, rood lidteken, dwars over zijn voorhoofd, en dat was zijn trots. Die grootvader was de sterkste kerel, die ze ooit gekend hadden in de streek. Wanneer hij het in zijn hoofd, op kermis of feest, ging hij 't midden van de herberg of de straat staan , stak de handen in de heupen en vroeg wie er allemaal gewogen wilde worden. Dan kwam het jongvolk met vier of vijf tegelijk aan zijn handen en zijn schouders handen, maar hij bleef staan waar hij stond. Eens had hij zo de zes volwassen dochters van den 'Driehoek' tegelijk aan zijn armen en zijn hals hangen en toen vroeg hij lachend aan hun moeder of ze geen lust had om er bij te komen.

Maar op een anderen keer had hij nog een bij een knecht die uitgehaald. Hij stond op het veld bij een knecht die juist de paarden had uitgespannen en daar komt een Brusselaarke langs, die vraagt waar de sterke 'Witse' eigenlijk woont. Toen heeft zijn grootvader de ploeg zoo, bij den ploegstaart gegrepen en ze uitgestoken naar zijn hoeve ginder tegen de heuvel.(de voet van de boezenberg). Daar is zijn hoeve zei hij, en hier, - terwijl hij met zijn linkerhand op de borst sloeg-, hier staat de man. Dat was zijn grootvader de 'Sterke' Witse.

.....

Hij woonde niet meer op een kasteel of burcht; hij was nu boer , zoals zijn vader en grootvader dat waren; drie boerengeslachten hadden de adel van zijn bloed nog niet verdorven. Hij was en bleef 'De Ridder' zoals zijn overgrootvader Stephan de Weyls, die ginder in het dorp op Rockenburg had gewoond, als een aartsvader met zijn drie en twintig kinderen, negen van zijn eerste vrouw, veertien van zijn tweede. Maar waar moeten de kinderen heen van zulk geslacht. De wereld in op avontuur of hun brood verdienen als boer. Toen de Witte Witsen uit de oorlog was teruggekeerd kocht hij de Vrijhoeve; hij hing er, na de dood van ridder Stephaan, het adellijke wapen aan de wand; en de Vrijhoeve werd het nieuwe stamhuis.

Situering:

Ferraris: ligging van de vrijhoeve langs de Brusselbaan. Het nieuwe stamhuis van de Weyls & Van Cauwelaert. Aan Bos en Berg: de Boezemberg

Het kasteel Rockenborch, eeuwenlang het verblijf van het geslacht de Weyls, baljuws, griffiers en krijgslui.

Wandelen langs Gedichten in Steen gehouwen en in Staal geëtst.

Bert Decorte
Hubert van Herreweghen
Erik Heyman

Je verlaat het schitterend gerestaureerde koetshuis. Dit gebouw ademt in alle hoeken en kanten cultuur uit.

Theaterzaal, expositieruimtes boven en ondergronds, jeugdruimtes, ballet en muziekschool, polyvalente zalen voor voordrachten enz., de schitterende gerestaureerde zolder. Het huwelijk tussen het 19de -eeuws gerestaureerde koetshuis en de moderne uitbreiding voor theater is zeer geslaagd. In de brasserie is uiteraard de Geuze de vedette zoals geloofd door Arjaun en door Hubert Van Herreweghen in 'Geuze en Humanisme'. Zo'n edel vocht dat elke humanist waardig eert.

En weldra, zal je onze nieuwe thuis in dit gebouw kunnen bezoeken. Na onze voorlopige huisvesting in Onze-Lieve-Vrouw-Lombeek zijn wij trots op ons nieuwe verblijf in de kelderruimte van het Koetshuis dat wij definitief zullen betrekken in de tweede helft van het jaar en waar wij uw bezoek en medewerking zullen waarderen. Het past dan ook zeer onze dank te betuigen zowel aan het schepencollege als aan de gemeenteraad van Roosdaal.

Onder deze tongewelven zullen wij onze activiteiten kunnen uitvoeren en ons erfgoed archiveren.

Bovendien hebben wij hier vlakbij een polyvalente ruimte waar wij activiteiten tot 60 man kunnen inrichten en zullen wij dankbaar gebruik maken van de gastvrijheid van de cafetaria.

Doorheen de nieuw aangelegde weide met boombeplanting, in aanleg door het Regionaal landschap Pajottenland en Zennevallei, verlaten wij het Koetshuisdomein langs de brug over de Hunselbeek. Deze is helemaal geen lome beek maar integendeel een wild kolkende beek waar het water over de rotsstenen klotst met bonkend geluid.

Op onze linkerzijde zien wij een ronde arduinen zuil. Deze werd gebeiteld op het eerste Kalmkunstfestival" in de Luwte". Deze steen werd uit graniet gekapt als herinneringssteen voor Bert Decorte.

In blauwsteen gekapte
gedenkzuil voor Bert Decorte

Vervolg gedichtenwandeling

Wij wandelen verder langs de Kristus Koninglaan, nemen de heidestraat links tot aan het nieuwe natuurgebied de Grooten Bosch. Wij keren terug en over het ronde punt vervolgen wij de Heidestraat over de Elbeek. Van hieruit hebben wij prachtige uitzichten over grote particuliere doeningen, het kasteel, het koetshuis en de kerk met de wondere ajuinvormige toren zoals wij dit zien op orthodoxe kloosters en kerken. Vervolgens nemen wij links de Reigersbaan tot de Zevenbeukenstraat tot bij de kapel van de Zevenbeuken.

Deze mythische plek waar zeven beuken stonden rondom de kapel ter Zeven Weeën, heeft een haast mystieke betekenis. De zeven kapelletjes aan de voet waarvan een heks zou begraven liggen waarvan de duistere krachten werden geneutraliseerd door de aanwezigheid van de gezegende kapelletjes.

De omstandige historische vertelling van deze wonderbaarlijke plek vindt u uitgebreid op de website van Hubert De Bolle/Roosdaal van A tot Z. Gezien de geschiedenis en de mythische vibratie van deze plek is het dan ook niet verwonderlijk dat hier een aantal gedichten als gedenkenis voor Hubert Van Herreweghen en als In Memoriam voor Bert Decorte en Erik Heyman werden opgericht.

Kapel van zeven beuken: toen, kapelletje tegen het heksenbroed.

Kapel van zeven beuken nu.

Eric Heyman

Links zien wij het merkwaardige monument voor Erik ontworpen en uitgevoerd door zijn boezemvriend Michel Janssens. Een vierkante plaat draait in een uitgesneden opening, als een deur in staal waarop het besloten gedicht *dagmaat* werd gedreven. Erik was amper 49 jaar toen hij ons verliet. Hij werd geboren in Denderleeuw op 28 september 1960. Hij was wetenschapper, kernfysicus, maar in zijn beroepsloopbaan was hij leraar fysica in het IMI te Roosdaal. Hij was dichter, bestuurslid van het Davidsfonds Roosdaal, secretaris van de cultuurraad Roosdaal en ondervoorzitter van het dagelijks bestuur. Hij was een fijngevoelige levensgenieter. Deze gedenkplaat werd onthuld op 21 september 2012. Het verzameld werk werd uitgebracht na zijn dood." De verzamelde Gedichten van Erik Heyman" telt 272 pagina's waarvan een deel nog niet werd uitgebracht.

Bekroningen

Voor de 'ijstijd' kreeg hij de J. de Belder-De Pesseroeyprijs.

Voor gedichten uit 'Geologie' kreeg hij in 1990 de Leuvense poëzieprijs.

Dagmaat

Zo zet ik dan de ramen op
de cirkelgang van deze
dagmaat
open, besluit tot ruimte die in
steeslag kan ontstaan. In licht

gedempte kelders wil ik
slapen,
nog niet verzonken in een graf
van louter gras, maar
ongedurig

wachtend of onhandig kiezels

rapend om aan de oevers op te
springen zonder schutkleur
in het riet. Blijf maar
onachtzaam: ik ben de enige

die het tenslotte
niet meer ziet.
Uit *dagmaat* 1994

*Gedenkmonument aan zeven beuken
kapel in Strijtem.*

Hubert van Herreweghen

Rechts zien wij een dubbelzijdige aluminium plaat met op elke zijde een gedicht geprint. Op de ene zijde vinden wij een gedicht ter ere van Hubert van Herreweghen, in Pamel geboren op 16 februari 1920. Hij was journalist, radiocommentator en van 1961 tot 1984 hoofd Drama bij de Vlaamse Televisie. Hij is redacteur van 'Dietsche Warande en Belfort' en lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde. Al meer dan een kwarteeuw sprokkelde hij een jaarlijkse poëziebloemlezing samen, een keuze uit de Vlaamse en Nederlandse literaire tijdschriften; vroeger met Jos de Haes, vervolgens met Willy Spillebeen. Hubert van Herreweghen werd bekroond met o.m. de Staatsprijs voor Poëzie, de prijs de Standaard en de Sabamprijs.

Cascais (in 1949: een vissersplaatsje aan de monding van de Taag.)

ik sliep nabij een fontein
met mijn hoofd in jong gras,
ik droomde dat ik een klein
jongetje in Pamel was.

Een avond met bloemengeur,
een vleermuis, zot als ik,
mijn moeder stond in de deur,
lachend, één ogenblik,

naar alles en naar haar kind;
zij zong, ik wist waarom,
zij zong zoals graan en wind.
moeder ik kom.

Toen sprong ik luid op haar aan
En sloeg neer met mijn hoofd
Op arduin; sterren en maan
Flitsten en werden gedoofd.

Wie weet waar de droom begint,
Waar de wind, waar het graan,
Waar de moeder, waar het kind,
Gekomen en gegaan.

Zalig ontwaken, in pijn
op haar schoot, en daarom
ontwaakte ik bij de fontein. Moeder, ik kom, ik kom

Hubert van Herreweghen

Windmolens

Drie windmolens , kleine draken
In het zwarte wordend licht
Willen wij de grond losraken
En zinken in hun gewicht.

En links op de barre heuvel,
In de losse , beukende wind,
Houdt gevoelig aan de teugel.

De ziel , een zwarte windmolen,
Slaat in een land ver van huis,
Waar oeroude dieren dolen,
Wanhopig wieken in kruis.

Maar eens , een najaar , de dieren
Zijn diep in hun holen gevluht,
Mag de ziel de vleugels vieren
En vaart door de gouden lucht.

En ziende , op een steen gezeten,
Het somber , gelukkig kind,
Gesloten voorhoofd , vergeten
Wat de droom aan de aarde bindt.

Duizelende sekonde hijgen,
En lam van vrees voor de val,
Ga ik trillen , ga ik stijgen,
En ik hang in mijn vleugels al.

Trap

Ik zag geen farao ooit schrijden
en geen assyrisch vorst;
en had ik de kans, ik zou ze mijden,
het is al tijd vermorst,
maar toen ik klein was zag ik tegen
het wandtapijt van aarde en lucht,
-Vlaanderen daar nederig
neergelegen,
een bosje hier, ginds een gehucht-
de molenaar Rufien van Nuffel
traag, pozende om de derde tree,
over de vinnen en de schubben
aan 't schouwen der Brabantse zee,
de drakenstaart, een trap afdalen
en dubben dan over de wind.
Dat is het leven. En diep ademhalen.
Zag ik hem weer, o was ik weer een
kind!

Bert Decorte

Op de ommezijde van deze aluminium plaat vinden wij als herdenking aan Bert Decorte 'het wit en wankel kind' uit *Germinal* (1937).

Het wit en wankel Kind

Het wit en wankel kind, weemoedig als de meeuwen,
verzeilt, verzinkt in slaap midden de bloemenzee,
wier vlokken vederschuim als kussen nedersneeuwen;
zijn kubusbesneeuwde slaap wil met het water mee...

De wimpers, die zijn oog met schaduwen beschermen,
schuilen de schimmen weg, die nevelig en groot
aan de zee-groene kim van zijne dromen zwermen,
of sterven soms aan boord van een gebroken boot.

Wanneer de warme mond, die hem zijn naam zal
noemen,
de wimpervlinders wekt der ogen van het kind,
daalt zacht de stilte van hun vleugels op de bloemen
die bloeien blauwbedauwd en ziek van avondwind.

Dan plukt het kind de bloem, die sterreblauwe geuren
giet op zijn gouden hoofd en op zijn wangenrood,
het drinkt de toverdrank der klanken en der kleuren
het weet noch wenst een woord het drinkt en droomt zich dood.

Geboren te Retie op 2 juli 1915, woonde in Arendonk en Turnhout . In het Sint-Jan Berchmanscollege in Mol kreeg hij les van de musicoloog Denys Dille, die hem aanzette tot Schrijven. In de periode 1934- '35 was hij winkelbediende in Antwerpen. In die tijd publiceerde hij zijn eerste gedichten in het tijdschrift "Forum". In de jaren 1935-36 vervulde hij zijn legerdienst te Brussel. Daarna werd hij ambtenaar op het ministerie van Economische zaken. In 1939 werd hij gemobiliseerd. In 1940 raakte hij licht gewond. In 1942 huwde hij in Strijtem met Delphine De Backer met wie hij vier dochters en twee zonen kreeg. Hij ging over naar het ministerie van Onderwijs, dienst Kunst en letteren. In 1937 debuteerde hij met de bundel 'Germinal', een bundel vitalistische verzen, die hem door Marnix Gijsem liet uitroepen tot het eerste wonderkind van de Vlaamse poëzie.

Bekroningen

Driejaarlijkse staatsprijs voor poëzie.

In 1972 verkozen tot lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde

Ballade van het stro

Wie immer in een pluimbed sliep
en nooit eens op een stroschelf lag;
als hij te laat in haven liep
of zat was dat hij niet meer zag,
die hoort niet onder deze vlag,
want wij beminnen, 't is alzo,
de zolder rijk van 't spinnerag
en de goede geur van het stro.

Wij strompelen het leven door,
al zijn wij nog zo welgezind,
en drentlen rond op 's werelds foor,
die ieder zo potsierlijk vindt,
maar toch uit ganser hart bemint
want, laat haar wezen zus en zo
wij snuiven er de ruime wind
en de goede geur van het stro.

En liggen we op stro gestrekt,
als ons de stramme dood besluipt,
dan eerst hebben wij 'tkruid ontdekt
waaruit het beste geneesgift druipt.
Voor hij tussen vier planken kruipt
(een ieders eindreis graag of noô)
Zorg dat ge op tijd u goed bezuipt
en kruip in 't geurend stro.

Stromanne, die de wereld regeert,
Ruimt baan voor onze bent, bijlo!
Die aanschrijdt, feestelijk
Van de goede geur van het stro.

De overhandiging van de prijs voor poëzie door de minister van cultuur mevr. Rika De Backer (links) en echtgenote Delphine De Backer (rechts).

Ik ben geworden als de winterbeek

Ik ben geworden als de winterbeek,
De witte, gans met ijslaag overwelfde
Geheel gedempte – en toch is zij
dezelfde
Die levensader in het landschap leek

bij lentedag. Nu ligt het lijf, dat vrij
en vrolijk buitelde doorheen de
weiden
of aan een vlakland zich in de vijvers
vlijde,
goed ingedekt onder de blanke spreij.

Maar ergens aan een bocht, waar het
verval
wat groter is, waar 't ijs niet heel en
al
de bedding dekt en nog het water
huivert,
het oude geluid verinnigd en
gezuiverd.

Bert Decorte

Wij vervolgen onze weg langs de Lostraat richting het dorp van Strijtem. Voorbij de Rombautstraat zien wij op onze rechterzijde het huisnummer 174. Dit is de woning die Bert Decorte liet bouwen na 1950. De voorgevel werd bij de verbouwing behouden. De woning werd herschikt en omgevormd tot een laag energiewoning. Wij wandelen een paar honderd meter verder tot het pad *Molenwegje*. Voor dit wegje stond de mechanische molen die de vervallen windmolen verving.

Spijtig genoeg vinden wij hiervan geen spoor meer. Rechts van de Molenweg zien wij de verhevenheid van de vroegere windmolen en de vroegere bijgebouwen. Dit wegeltje leidt ons naar de historische kern van Strijtem met zijn nieuwe kleuter- en lagere school, het Koetshuis en het kasteel.

Wij gaan nu op zoek naar onze drie jongere dichters.

Cultuurcentrum "Het koetshuis"

waar deze dichters thuis zijn:.

Ivo van Strijtem

Koen Stassijns

Marcel van Nieuwenborgh

Ivo van Strijtem

Pseudoniem van Ivo Evenepoel

Geboren te Strijtem op 26 juli 1938, leraar Engels

Docent Engels literaire creatie.

De lange droomstraat: gedichtenbundel samen met beeldend kunstenaar Van Ransbeeck
Menige publicaties in samenwerking met Koen Stassijns: samenlezingen uit Nederlandse dichtkunst

Menige vertaalwerken uit Duits en Frans samen met Koen Stassijns. Met Koen Stassijns publiceerde hij respectievelijk '*Chateau La Passionata*' en '*Passionata grand cru*'; twee boekjes waarin de dichters naar eigen zeggen 'vrouwen, poëzie en wijn tot een driehoeksverhouding verleiden'

Bloemenwinkels

Bloemenwinkels maken mannen zwanger
Daar ruiken ze de melodieën die hen
opwarmen en openen waardoor

het stuifmeel in hun blijk, tonen
die hun wangen raken
En verte is plots heel nabij.

wanneer de bijna zwartfluwelen rozen
in elkaar geweven
op hun doodskist liggen gaan
Witte lelie vleit zich dicht tegen hen aan.

O, zeggen de tulpen onbeschaamd,
O de liefde, O de zon, O het korte leven
op een stengel
Arme dichter, klaverplukker,
stierenvechter

Tuilen treurende vaders
-om hun al zo rijpe dochters,
om hun opgeschoten jongen
Gaan in emmers water halen

Ivo van Strijtem

Ivo van Strijtem en Koen Stassijns

Heks

Ars poëtica

mijn zinnen lopen voor me uit,
heupwiegend en op hoge hakken.
in zachter huid verblijven zij ;
geen haartje groeit er
uit hun neus

zij schudden grappig als
hun pas versnelt of als ze
onbedaarlijk moeten lachen.
met fijne zakdoekjes tippen
zij voorzichtig tranen weg.

en ook al zal ik meermaals
zwichten voor een man die
zware stenen uit zijn hoofd
moet lichten:

in het hartje van mijn buik
speelt zich een wonder af;
ik ben een vrouw
In 't diepst van mijn gedichten.

Een knappe jonge heks
Was ze geweest
Met grote wilde ogen,
Een goudgebruinde huid;
Op zoek naar malse stenen
Om meisjes uit houwen
Die dromen kunnen kruiden
En jongens die de hartslag
Horen van de eigenwijze eik.

De maan was net genoeg
Een lampje voor haar handen
En ze lachte om de tijd
Die trekkebenend verder
Schreed en koudvuur kreeg.

Een mooie lieve kolderkol
Die danste als de avond
Viel en brandde, tot ze
Ontvlamde in een kring
Van kreupelhout.

Niemand zag dan hoe
Ze weg waaide, in rook
Verdween, -een fee-
Die toch niets liever deed
Dan met haar bezem
Regen vegen op
Een dorre wereld.

Koen Stassijns

Geboren te Ninove op 18 september 1953. Hij woonde vanaf zijn geboorte tot 1989 in Roosdaal. Al vanaf zijn kindertijd kende Koen de angst voor de leegte.

Hij liep college te Aalst. Op 15 jaar publiceerde hij een eerste dichtbundeltje. Tegen zijn zin begon hij aan rechten te studeren. Na een paar geslaagde semesters besluit hij dat dit niet bij zijn ambitie past. Hij kwam in de zakenwereld terecht als bedrijfsleider.

Vanaf 1988 publiceerde hij regelmatig en in 1995 brak hij met het zakenleven en werd fulltime schrijver en docent literaire creatie.

Hij publiceerde menige bloemlezing van zowel Nederlandstalige- als wereldliteratuur, van Goethe, Yeats, Tagore, Neruda, Heine en Alberte.

Samen met Ivo van Strijtem publiceerde hij in 1989 *Chateau la Passionata* en in 1998 *La Passionata Grand Cru*. Deze uitgaven veroorzaakten enige beroering bij de critici omwille van de vermeende vermenging van commercie en dichterschap.

Zomeravond

Ik heb een oude man
op een bank gezet
naast een oude vrouw,

zij spreken van rimpel tot rimpel.

Terwijl hij denkt ik houd het niet meer uit, zegt zij
Hij heeft nog mooie handen.
Maar niemand kan het horen.

Winter

Het wintert want de bomen
staan in ruggegraat, de laatste
schutting van het lome
blad werpt amper schaduw af.
Het stamhoofd zit te dromen.

Winter, zegt hij, vroeger was
het noorderlicht zijn bode
en mijn tijd een regenplas
waarin de druppels van de
jaren telbaar waren als het gras

dat rond mijn morgen stond.
nu maalt de avond trager
als de tanden in mijn mond,
de druppels werden regenvlagen,
nu voel ik dat de winter komt.

De Drievuldigheid van vrouwen, poëzie en wijn.

Najaar

Zij was van ieder najaar
het gekneusde meisje
en zong, onhoorbaar haast,
een notenkrakerslied: vandaag
ga ik misschien verloren.

de linten in haar waaiend haar,
papavers tussen koren ooit,
maar rood wordt bruin en
brood verkrumelt, langzaam
gaat elk meisje dood.

Ik wou haar vluchtruim zijn,
mijn tuin voor al haar vogels
openplooiën, in een
schommelstoel van slaap
het samen slapen voorbereiden
maar de winter gomt mij uit

en wist uit ieder najaar
het gekneusde meisje. Vaag
hoor ik het kraken al
van mager ijs: vandaag
ga ik voorgoed verloren.

Koen Stassijns

Marcel van Nieuwenborgh

Geboren in Terafene (thans Affligem, Brabant) op 19 april 1946.

Hij was journalist verbonden aan de redactie Cultuur & Wetenschap van de Standaard.

Hij was medeoprichter van het China -Europa instituut aan de KU Leuven en voorzitter van de Vlaamse Scriptores.

Bekroningen:

'*China vermoed ik*' werd bekroond met de Prijs van de Vlaamse Journalistenclub.

Hij is de dichter van de simpele, dagelijks dingen:

Een schitterend citaat:

'ik kwam laatst bij het ontbijt onder de indruk van radijzen'

Café

Op een herfstdag als een regenvlaag
zowel mens als blad de straat afjaagt
biedt in de stad een oud café nog
tijdelijk onderdak. De zurige geur van
het verschaalde dier van gisteren
hangt er en het aroom van koffiedranken.
De stilte is er van uitgesleten pluche,
n schemerlampen
op een voet van bronsgroene planten.
De schaarse klanten kijken door de ruit
tegen een lucht waarin vuilgrijze
schapen worden opgejaagd en een zon

alleen nog wolkenranden verguldt.
Het hout van de tafels zit vol krassen
van ongeduld, van hen die hier vergeefs
hebben gewacht. De spiegels aan de wand
zijn melaats alsof ze, niet ongestraft,
te vaak door blikken ondervraagd.
Een open boek, een krant biedt er houvast:
je kan, schijnbaar daarover gebogen,
hier ongestoord je gedachten laten lopen.

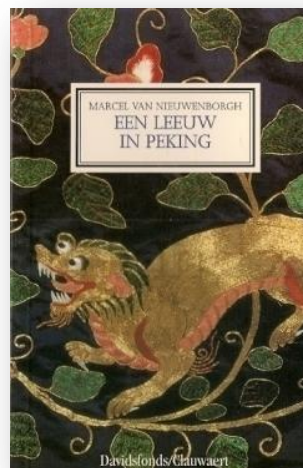

Marcel van Nieuwenborgh

Escapisme

Een oude chinees
Als Pata Shan-jen
trok zich terug op een hoge berg
toen het hem niet meer zinde.
En verdiepte zich in zen.

Ons rest de lust der zinnen.
Maar zelfs aan ze op te schrijven
ga je wennen.
Van hartstocht blijft
op de duur alleen nog de formule.

Groenten & Fruit

Cornelius Crul zag
in peren en noten
de hand van God.
Bewijzen die de mensheid op
Een fruitschaaltje worden aangereikt.
Ik persoonlijk kwam laatst
bij het ontbijt
onder de indruk van radijzen.

Het rode jasje
dat Hij ze schonk
kan niet uitsluitend
gedacht zijn voor onder de grond.

Net zoals ook zijn rode mond
En de putjes in zijn wangen
veeleer valkuilen zijn
waaraan wat ouder wordende mannen
zich toch nog laten vangen.

Hij ziet de dingen
waarop ik niet uitgekeken raak.
De Schepper is onbetwistbaar
een heer met smaak.

Met dank aan de Dichters, Luc Van Cauwelaert, lente 2013